

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.695/2024/14.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. március 13.
Az ügy tárgya: embercsempészás büntette
Terhelt: II. rendű
Elsőfok: Tatai Járásbíróság, 6.B.41/2022/61., ítélet, tárgyalás,
2023. június 1.
Másodfok: Tatabányai Törvényszék, 10.Bf.186/2023/10., ítélet, nyilvános
ülés, 2024. január 23.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészás büntette miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Tatai Járásbíróság 6.B.41/2022/61. számú, és a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 10.Bf.186/2023/10. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthatnak be.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Tatai Járásbíróság 2023. június hó 1. napján kihirdetett 6.B.41/2022/61. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, bünszervezetben elkövetett embercsempészás büntetében [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont]. Ezért őt 5 év fegyházfokozatú szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálva a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. január 23. napján kihirdetett 10.Bf.186/2023/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta; a II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 4 évre, a közügyektől eltiltás tartamát 5 évre enyhítette. Egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] 2. I. rendű és II. rendű terheltek – előzetes megbeszélést követően – 2021. június 11-én a hajnali órákban a forgalmi rendszám 1 Volkswagen Golf típusú személygépkocsival – melyet I. rendű terhelt vezetett és mellette ült II. rendű terhelt – település 1 környékére, egy pontosabban meg nem határozható erdős területre mentek, ahol már várta őket a jelenleg ismeretlen helyen tartózkodó személy 1 külföldi 1 állampolgár, aki – még korábban – azzal bízta meg az I. rendű és II. rendű terhelteket, hogy anyagi ellenszolgáltatás fejében segédkezzenek neki migráns személyek jogellenes szállításában. A terheltek a helyszínre érkezését követően nem sokkal személy 1 az általa vezetett forgalmi rendszám 2, külföldi 2 honosságú Volkswagen Caddy típusú gépjárműhöz kapcsolt forgalmi rendszám 3 utánfutóba felvett 9 fő Magyarország területére a jogszabályi rendelkezések megszegésével embercsempészek segítségével jutott külföldi 3 állampolgárt (személy 2, személy 3, személy 4, személy 5, személy 6, személy 7, személy 8, személy 9, személy 10), majd velük a határ 1-re indult. személy 1 ezen cselekményét I. rendű és II. rendű terheltek segítették oly módon, hogy a személy 1 által vezetett gépjármű előtt közvetlenül haladtak a forgalmi rendszám 1 magyar honosságú Volkswagen Golf típusú személygépkocsival annak érdekében, hogy a migránsokat szállító személy 1 által vezetett gépjármű rendőri ellenőrzéstől mentesen tudjon eljutni a határ 1-ig. Az előfutóként közlekedő forgalmi rendszám 1 személygépkocsit I. rendű terhelt vezette és az út során a nála lévő, és II. rendű terhelt által vásárolt SIM kártyát tartalmazó Samsung típusú mobiltelefonján tartotta a kapcsolatot személy 1-gyel. A II. rendű terhelt a vezető melletti ülésen foglalt helyet és amikor egy ízben – az autópályán – mindkét gépkocsival megálltak tankolni egy benzinkútnál, a II. rendű terhelt volt az, aki a két tankolás árát – miután személy 1 adott neki erre pénzt – kifizette.

[4] A személy 1 által szállított migránsok ország 1-ből indultak és ismeretlen embercsempészek segítségével jutottak el – ország 2-ország 3-ország 4-ország 5-ország 6 útvonalon – a menekülttáborba, ahol egy személy 11 nevű külföldi 3 állampolgár embercsempész szervezte meg, hogy előbb Magyarországra, majd onnan ország 7-be, település 2-be jussanak a migránsok, akikről személy 11 a segítségnyújtásért fejenként 4.000 € összeget kért, melyet akkor kellett volna kifizetniük, ha sikeresen megérkeznek település 2-be. 2021. június 8-án személy 11 taxikkal szállította a migránsokat a határ 2 közelébe, onnan gyalogosan haladtak tovább, és ennek során egy személy 12 nevű külföldi 3 állampolgár férfi kísérte őket. A határ 2 jogellenes átlépését követően a migránsok még 2 napig gyalogoltak személy 12 irányításával, aki elvezette őket arra a helyre, ahol személy 1 felvette őket. A Volkswagen Caddy típusú gépjármű ajtaját személy 12 nyitotta ki a migránsoknak, majd – miután mindannyian beszálltak – ő is csukta be, ezen idő alatt személy 1 nem szállt ki a gépjárműből.

[5] II. rendű terhelt a migránsok szállítását megelőzően személy 1-nek a rendelkezésére bocsátott egy Vodafone hívószámú SIM kártyát annak érdekében, hogy az embercsempészs során tudják a kapcsolatot tartani egymással.

[6] A megyei rendőr-főkapitányság rendészeti igazgatóságának járőrei 2021. június 11. napján 8 óra 20 perc körüli időpontban az autópálya település 3 felé vezető oldalán, a 73 kilométerszelvényénél, település 4 térségében ellenőrzés alá vonták a külföldi 2 forgalmi rendszám 2 Volkswagen Caddy típusú gépjárművet és az utána kapcsolt forgalmi rendszám 3 utánfutót. Személy 1 azonban az ellenőrzés alól kivonta magát és elmenekült. Nem sokkal

később, 2021. június 11-én 8 óra 55 perckor az úton a rendőrkapitányság járőrei elfogták a település 4 irányába közlekedő I. rendű és II. rendű terhelteket.

[7] I. rendű terhelte 200 €, II. rendű terhelte 40.000 forint összegű anyagi ellenszolgáltatást kapott volna személy 1-től a migráns személyek sikeres szállítása esetén.

[8] A forgalmi rendszám 3 utánfutót I. rendű terhelte 2021. június 6-án vette bérbe személy 13-tól, aki nem tudta, hogy az I. rendű terhelte azt embercsempészéshez fogja használni.

[9] A forgalmi rendszám 1 magyar honosságú Volkswagen Golf típusú személygépkocsi a cég 1 tulajdona és a pékség egyik – beazonosíthatatlan – külföldi 1 állampolgár alkalmazottja révén került I. rendű terhelthez. A cég ügyvezetője, személy 14 nem tudott arról, hogy a cég tulajdonát képező gépjárművet embercsempészéshez használják.

[10] A külföldi 2 forgalmi rendszám 2 Volkswagen Caddy típusú gépjármű korábbi tulajdonosa személy 15 volt, aki azonban időközben eladta a gépkocsit egy külföldi 1 állampolgárnak, akinek személyazonossága nem ismert, a gépkocsit nem íratta a nevére.

[11] A terheltek fent írt magatartásukkal, egymással szándékegységben cselekedve jogellenesen segítséget nyújtottak 9 fő olyan migráns személynek Magyarországról Nyugat-Európába történő továbbszállításában, akik Magyarország határait a jogszabályi rendelkezések [az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 11. §-a, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény V. fejezete, a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2016. március 9-i (EU) rendeletének 6. cikke] megszegésével lépték át.

[12] II. 1. A jogerős ügydöntő határozattal szemben a II. rendű terhelte terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból.

[13] A terhelte indítványának indokolása szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bünszervezetben elkövetés megállapítása téves és emiatt – a büntetőjog szabályának megsértése okán – törvénysértő büntetés kiszabására került sor (BH 2016.234.I.).

[14] Kifejtette, hogy a bünszervezet büntető anyagi jogi fogalom, a bünszervezetben elkövetés megállapítása pedig tényből levont jogi következtetés eredménye, azonban nem a bűnösségre, vagy a cselekmény jogi minősítésére, hanem a büntetéskiszabásra vonatkozik, megállapítása nem a minősítést, hanem a Btk. más szabályát érinti.

[15] A BH 2021.217.II. számon közzétett jogesetre utalva kifejtette, hogy bár aszerint a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg, azonban a büntetési tétel keretei között kiszabott büntetés is lehet törvénysértő, mivel alapvetően ellentétes a büntetés kiszabásának elveivel, ha a bünszervezeti elkövetés megállapítása következtében a büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik.

[16] A BH 2016.234. számon közzétett döntés szerint a felülvizsgálatot megalapozhatja az is, ha bünszervezetben elkövetés megállapítása téves, és így a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabására kerül sor. A döntvény nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy ebben az esetben kizárólag az adott bűncselekmény büntetési tételkeret felső határát meghaladóan kiszabott büntetést lehet törvénysértőnek tekinteni.

[17] A BH 2011.97. számú jogeset pedig kifejezetten arról szól, hogy felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet

törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra.

[18] Jelen ügyben – a II. rendű terhelt álláspontja szerint – az irányadó tényállás nem tartalmazza mindazon adatokat, amelyek alapján a bünszervezetben elkövetés a II. rendű terhelt esetében megállapítható lenne. A bünszervezet fogalmi elemei közül a konspiratív működés, valamint a bünszervezet ismérveit átfogó terhelti tudattartam nem állapítható meg a II. rendű terhelttel kapcsolatban.

[19] A II. rendű terhelt kifogásolta, hogy csak az I. rendű terheltet ismerte, egyetlen alkalommal fogadott el egy könnyű pénzszerzési lehetőséget, és nem tudta, hogy egy többszereplős szervezethez csatlakozik. Csupán az I. rendű terhelt utasításait hajtotta végre, és nem volt rálátása arra, „hogy kik szerepelnek ebben az egész dologban”.

[20] Álláspontja szerint a történeti tényállás alapján nem vonható következtetés arra, hogy a bünszervezetben történő elkövetés számára felismerhető volt és annak tudatában, a bünszervezethez csatlakozva fejtette ki magatartását.

[21] A II. rendű terhelt a 2024. augusztus 8. napján kelt beadványában a felülvizsgálati indítványát azzal egészítette ki, hogy a Tatai Járási Ügyészség a Btk. 353. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő vagyoni haszonszerzés végett, több személynek segítséget nyújtva elkövetett embercsempészés büntette miatt emelt vádat vele szemben. Az ügyészség 2022. szeptember 27. napján érkezett átiratában a vádirati tényállást kiegészítette, ezáltal vele szemben is 1 rendbeli a Btk. 353. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő, vagyoni haszonszerzés végett, több személynek segítséget nyújtva, a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint bünszervezetben elkövetett embercsempészés büntette miatt emelt vádat.

[22] Ezen bűncselekmény büntetési tétele két évtől tizenhat évig terjedő szabadságvesztésre változott, az elsőfokú bíróság tévedett, amikor ezt nem észlelte és nem tette át az eljárást a Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti kizárólagos illetékesség okán a Tatabányai Törvényszékhez. Ezzel az elsőfokú bíróság megvalósította a Be. 608. § (1) bekezdés c) pont III. fordulatába ütköző eljárási szabálysértést.

[23] A II. rendű terhelt arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül és az eljáró bíróságot utasítsa új eljárásra vagy azt változtassa meg akként, hogy mellőzze a bünszervezetben elkövetés megállapítását és a törvénynek megfelelő mértékű büntetést szabjon ki.

[24] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.711/2024/3. számú átiratában közölt álláspontja szerint a terhelt felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, részben nem alapos.

[25] Kifejtette, hogy a hatásköri szabályok között a bünszervezetben elkövetésre vonatkozó külön rendelkezés nincs, a bíróság hatáskörét pedig a Be. 10. § (2) bekezdése szerint a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tétel felső határa, nem pedig a Btk. Általános Részének valamely kerettágító rendelkezése határozza meg [BH 2020.200.].

[26] A II. rendű terhelttel szembeni vád tárgyát képező bűncselekmény törvényes minősítése a Btk. 353. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő embercsempészés büntette, amelynek büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. Annak, hogy ezen bűncselekmény bünszervezetben elkövetése esetén a büntetési tételkeretet a Btk. Általános Részében szereplő, a Btk. 91. § (1) bekezdése alapján a felső határ tekintetében a kétszeresére, azaz tizenhat évre tágul, a már hivatkozottak alapján az eljáró bíróság hatásköre tekintetében nincs jelentősége. Ekként az alapügyben eljáró bíróságok nem sértettek hatásköri szabályt.

[27] Az indítvány anyagi jogi kifogása kapcsán a Legfőbb Ügyészség előre bocsátotta, hogy a II. rendű terheltnek az elkövetéskori tudati tények tekintetében tett kifogása az irányadó tényállásban nem szereplő, attól eltérő, a felülvizsgálattal elérni kívánt célból történő hivatkozás, amely felülvizsgálatot nem alapoza meg, az törvényben kizárt. Ugyanakkor – az indítvány érvelésével szemben – az irányadó tényállás a bünszervezet fogalmi ismérveinek megfelelő, továbbá a II. rendű terheltnek a bünszervezetben elkövetést átfogó tudatára vonható következtetés alapjául szolgáló tényeket hiánytalanul tartalmazza, így az alapügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a II. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt bünszervezetben követte el.

[28] Az indítvány érvelésével szemben az irányadó tényállás a bünszervezet fogalmi ismérveinek megfelelő, továbbá a II. rendű terheltnek a bünszervezetben elkövetést átfogó tudatára vonható következtetés alapjául szolgáló tényeket hiánytalanul tartalmazza.

[29] A Legfőbb Ügyészség az irányadó tényállás releváns elemeinek számbavétele mellett kifejtette, hogy azok alapján – a II. rendű terhelt számára is felismerhetően – a bűncselekmény elkövetésében háromnál több személy vett részt, köztük olyanok is, akiknek kiléte nem vált ismertté, akik a 9 külföldi 3 állampolgár migráns az ország 1-ből ország 2-ön, ország 3-on, ország 4-en, ország 5-ön, ország 8-on keresztül a menekülttáborig történő eljutásáig segítséget nyújtottak.

[30] A bűncselekmény elkövetésében részt vevő személyek között a feladatok megosztottak voltak, amelyek kiegészítették egymást, és egymáshoz célzottan kapcsolódtak. A II. rendű terhelt számára – az előzetes egyeztetés és a látottak alapján is – egyértelmű volt, hogy cselekvősege nem elszigetelt, hanem az több személyből álló olyan csoporthoz kapcsolódik, amelynek tagjai között a feladatok irányítói és végrehajtói szintre osztottak, és azon belül is több személy működik együtt a határ 2-t jogellenesen átlépett 9 migráns – ellenszolgáltatás fejében – ország 7-be történő szállítása érdekében. A feladatokat egymás közötti megosztásban végző személyek összehangoltan működtek, mégpedig oly módon, hogy cselekvőségük a külvilág előtt rejtve maradjon. Ezt számos – az átiratban ugyancsak számba vett – körülmény szolgálta, melyek alapján – szemben az indítvány érveivel – a bűnelkövető csoport, a bünszervezet működése a törvényi fogalomnak megfelelően konspiratív volt.

[31] Rendelkezésre áll olyan adat is, amely egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását a hatályos törvényi fogalom szerint is. Az irányadó tényállás szerint ilyen meghatározó szervező tevékenységet látott el személy 11: ő szervezte meg, hogy a migránsok előbb Magyarországra, onnan pedig település 2-be jussanak, az ő általa meghatározottaknak megfelelően cselekedett személy 12, a végrehajtással járó feladatokat tőle személy 1 vette át, aki az I. és a II. rendű terheltek felé szintén megbízóként lépett fel. Személy 1 bízta meg a terhelteket az előfutó gépkocsi vezetésével, ő fizette volna ki a terhelteket, ő biztosította a gépkocsik üzemanyagköltségét is.

[32] A hosszabb időre szervezettségre lehet következtetni abból, hogy a személy 11 nevű külföldi 3 állampolgár embercsempész éppen egy menekülttáborban vette fel a kapcsolatot a tényállásban konkrétan nevesített migránsokkal, hogy segít nekik település 2-be jutni. Ehhez olyan segítőkre volt szüksége, akik a határ 2 környékét ismerik, tisztában vannak azzal, hol és hogyan kerülhető ki a határellenőrzés. A sikeres végrehajtás esetén a migránsoktól kért 4.000 € összeg kifizetése is külön csatornán keresztül történt volna meg.

[33] Mindezekre tekintettel az alapügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a II. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt bünszervezetben követte el.

[34] A Legfőbb Ügyészség kitért arra is, hogy tekintettel arra, miszerint a bűnszervezetben elkövetés nem a bűncselekményt minősítő körülmény, hanem a büntetés kiszabására vonatkozó büntető anyagi jogszabály, az indítványnak – a felülvizsgálattal elérni kívánt cél érdekében – a BH 2011.97.I. számú eseti döntésre hivatkozása az ügyben nem releváns.

[35] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése szerint hatályában tartsa fenn.

[36] A Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra a terhelt írásban tett észrevételt, melyben indítványát mind az eljárásjogi, mind az anyagi jogi kifogás tekintetében fenntartotta. A hatáskör megsértésére vonatkozó kifogását továbbmenően nem indokolta, a bűnszervezet téves megállapítása kapcsán azonban ismét részletesen kifejtette a konspiratív működés és a bűnszervezetben elkövetésre vonatkozó tudattartalmának hiányára vonatkozó érveit. Kifejtette továbbá, hogy a bűnszervezet téves megállapításának a kiszabott 4 éves büntetés tekintetében is jelentősége van, mert annak hiányában nem ugyanazt a büntetést kapta volna és a feltételes szabadságból való kizárása is súlyos joghátrányt eredményez vele szemben.

[37] **III.** A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem megalapozott.

[38] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[39] 2.1. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság – ahogy azt a felülvizsgálati indítvány állította – határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés c) pont III. bekezdése szerint valóban feltétlen eljárási szabálysértés és ezen keresztül felülvizsgálati ok, ha a bíróság a hatáskörét túllépte.

[40] Ezért a terhelt ezen hivatkozása alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[41] 2.2. A Be. 19. §-a szerint elsőfokon a járásbíróság hatáskörébe tartozik annak a bűncselekménynek az elbírálása, amelyet e törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe. A Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja szerint azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi, elsőfokon a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[42] A Be. 10. § (2) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy ahol e törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.

[43] A fentiek alapján a következő jogkövetkeztetés vonható le.

[44] A bűncselekményeket és azok büntetési tételeit a Btk. Különös Része tartalmazza. A hatásköri szabályok között a bűnszervezetben elkövetésre vonatkozó külön rendelkezés nincs. A Be. 10. § (2) bekezdése értelmében, ahol a büntetőeljárási törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, azon a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni. Erre tekintettel a bíróság hatáskörét is a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tétel felső határa, nem pedig a Btk. Általános Részének valamely kerettágító rendelkezése határozza meg (BH 2020.200.).

[45] A II. rendű terhelttel szembeni vád tárgyát képező bűncselekmény törvényes minősítése a Btk. 353. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő embercsempészség büntette, amelynek büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ezért elbírálása a Be. 19. §-a alapján a járásbíróság hatáskörébe tartozik, a büntetési tétel felső határának a Btk. Általános Része, azon belül a Btk. 91. § (1) bekezdése alapján való felemelésének az eljáró bíróság hatásköre tekintetében nincs

jelentősége (Bfv.II.579/2021/17.). Következésképp az eljárásra a Be. 19. §-a alapján a járásbírósnak volt hatásköre.

[46] Mindezekből következően az alapügyben eljáró Tatai Járásbíróság, illetve a Tatabányai Törvényszék nem bíralt el elsőfokon törvényszéki hatáskörbe tartozó ügyet, így az eljáró bíróságok nem valósították meg a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltétlen eljárási szabálysértést.

[47] 3.1. Az indítvány anyagi jogi kifogásként a bünszervezetben történt elkövetés megállapítását és azzal összefüggésben a kiszabott büntetés mértékét kifogásolta.

[48] Anyagi jogi okból a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. A bünszervezetben való elkövetés azonban az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös, az nem része a jogi minősítésnek, hanem olyan, bármely szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolható többes elkövetői forma, aminek megvalósulása esetén a Büntető Törvénykönyv Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket – egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését – vonja maga után.

[49] Következésképpen az sem érintené a bűncselekmény minősítésének törvényességét, ha a bíróság a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti feltételek téves megállapításával jutott volna arra az álláspontra, miszerint a terhelt bünszervezetben követte el a terhére rótt cselekményt.

[50] Így a bünszervezetben elkövetés téves megállapítására való hivatkozás önmagában, függetlenül a kiszabott büntetéstől, nem felülvizsgálati ok. A bünszervezetben elkövetés téves megállapítására hivatkozás a felülvizsgálati indítványban mint „a büntetőjog más szabályának” megsértésére való hivatkozás – azaz a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulata alapján – lehet alapja a felülvizsgálatnak, feltéve, hogy ez a hivatkozás arra is kiterjed, miszerint az említett anyagi jogszabálysértés miatt a kiszabott büntetés törvénysértő [hivatkozott törvényhely ba) alpontja]. Jelen esetben a terhelt indítványa e feltételnek megfelel.

[51] A II. rendű terhelt indítványának e része alapján tehát a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti okból a felülvizsgálatnak helye van, így a Kúria az indítványt az alapján is érdemben elbírálta.

[52] 3.2. E körben a Kúria vizsgálta, hogy a bünszervezetben elkövetés megállapítása az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapítások alapján törvényes volt-e. A bünszervezet jogi szabályozását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntetőtörvénybe (korábbi Btk. 137. § 7. pont). A rendelkezést a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény 35. §-a 1999. március 1. napjával módosította és átszámozta (korábbi Btk. 137. § 8. pont). Az ekkor hatályba lépett törvényszöveg szerint bünszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén haszonszerzés végett létrejött olyan bünszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállaláson alapul. Ezt követően a törvényszöveget a 2002. április 1. napjától hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 19. § (5) bekezdése határozta meg. Aszerint a bünszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. Ugyanez a szövegezés került át a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.

[53] E két törvényi rendelkezés összevetése alapján kitűnik, hogy a 2002. április 1. napjától hatályos módosítás a bünszervezet fogalmi elemei közül többet elhagyott, ugyanakkor új tényállási elemeket is meghatározott. A módosító törvény miniszteri indokolása akkor az alábbiakat tartalmazta: „A szervezett bűnözés elleni hatékony fellépés büntetőjogi eszközeinek kialakítása az elmúlt időszakban különös hangsúlyt kapott mind az Európai Unióban, mind más nemzetközi szervezetekben. 1998. december 21-én az Európai Unió Tanácsa együttes fellépést fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról.”. Az együttes fellépés 1. Cikke határozza meg a bűnöző szervezet fogalmát: „Ezen együttes fellépés tekintetében a »bűnöző szervezet« kettőnél több személy hosszabb időre szóló szervezett együttműködését jelenti olyan bűncselekmények összehangolt elkövetésére, amelyek büntetési tételének felső határa legalább négyévi szabadságvesztés büntetés, vagy ilyen tartamú biztonsági intézkedés, avagy ennél súlyosabb büntetés, tekintet nélkül arra, hogy ezek a bűncselekmények magukban képezik az elkövetés célját, vagy pedig eszközül szolgálnak arra, hogy vagyoni előnyt szerezzenek és adott esetben közhatóságok működését megengedhetetlen módon befolyásolják.”.

[54] 2000. december 14-én a 2282/2000. (XI. 29.) Korm. határozat alapján a belügyminiszter aláírta az ENSZ keretében létrejött Egyezményt a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Az Egyezmény 2. Cikke határozza meg a szervezett bűnözői csoport fogalmát.

[55] „Az Egyezmény alkalmazásában

»Bűnöző szervezet«: hosszabb ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, ebben az Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény vagy törvénysértés céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;

»Súlyos bűncselekmény«: legalább négyévi szabadságvesztés-büntetéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető törvénysértést megvalósító magatartás;

»Strukturált csoport«: nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmasszerűen létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepeket kapjanak, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen”.

[56] A törvény az együttes fellépésnek és az említett ENSZ Egyezménynek megfelelő rendelkezést tartalmaz a bünszervezet fogalmára.

[57] A törvénymódosítás tehát tudatosan, az ENSZ Egyezmény kifejezetten ezt rögzítő tartalmára való utalással mellőzte a bünszervezet fogalmi elemei közül – egyebek mellett – az alá-fölérendeltség követelményét, a konspiratív működés pedig sem a korábbi, sem a későbbi szabályozásnak nem volt eleme, és azt a hivatkozott nemzetközi jogi aktusok sem kívánják meg. Mindezzel ellentétben áll tehát a 2019. évi LXVI. törvény miniszteri indokolásának az a megállapítása, hogy a korábbi bírói gyakorlat törvényrontó, tehát ún. „contra legem” lett volna. Az indokolás részben a korábbi módosítással tudatosan mellőzött, részben pedig a törvényben soha meg nem kívánt tényállási elemeket kér számon a gyakorlaton.

[58] Ugyanakkor kétségtelen, hogy a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-a újabb tényállási elemeket épített a bünszervezet Btk. 459. § (1) bekezdése szerinti fogalmába. Ez a hierarchikus szervezettség és a konspiratív működés. E módosítás 2019. július 10-én lépett hatályba. A 2019. évi LXVI. törvény 107. §-ával módosított Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint a bünszervezet megállapításának feltételei az alábbiak:

– legalább három személyből álló,

- hosszabb időre,
- hierarchikusan szervezett,
- konspiratíván működő csoport,
- amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. E feltételek egyidejű megléte esetén törvényes a bűnszervezet megállapítása.

[59] A 4/2005. BJE számú jogegységi határozat I. pontja egyértelműen állást foglalt abban, miszerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki – eseti jelleggel – akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként megvalósít. Ugyanakkor a jogegységi határozat egyértelmű értelmezést ad az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra is, ami ebben az esetben is a bűnszervezet felrovásának feltétele. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körébe.

[60] Ezután kell alanyi oldalon azt vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ez megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövető csak később (közben) veszi észre, hogy bűnszervezeten belül van, ám bent marad (folytatja, vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy eleve bűnszervezetben, illetve annak létrejöttével kezdődik az elkövetés, tehát az elkövető tudja, honnan indul, miről van szó.

[61] Ezekre az általános (és nyilvánvaló) tudati helyzetekre vezethető vissza a konkrét eset. A tudati helyzet megállapítása azonban nyilvánvalóan nem feltétlen a beismerésen alapul, hanem a bűnszervezet törvényi fogalmi elemei szerinti ténybeli körülményeken, amelyek felismerése a terhelt számára adott volt. A törvényi feltételek közül egyedül a bűncselekményre irányultság hordoz eleve jogellenes tartalmat, a többi önmagában nem. Következésképpen akkor válik egyértelműen felismerhetővé a bűnszervezetben elkövetés, amikor a többi feltétel mellett a bűncselekményre irányultság is megjelenik.

[62] Ehhez képest a tárgyi külső körülmények alapul vételével vonható arra következtetés, miszerint a terhelt tisztában volt azzal, hogy magatartása nem elszigetelt, hanem másokéval összehangolt, és azzal is, miszerint a bűnszervezet hosszabb időre szervezett, aminek szempontjából közömbös, hogy abban ki mennyi ideig vesz részt (ezért állapítható meg az alkalmi részvétel esetében is a bűnszervezetben elkövetés).

[63] Ezzel szemben nem feltétel a bűnszervezeten belüli személyes kapcsolat, vagy haszonszerzésre törekvés sem, ilyen elvárást a törvény nem kíván meg (BH 2016.234.).

[64] A bűnszervezet törvényi feltételei közül a három vagy több személy megléte, és a szervezet céljának ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére való irányultsága részletesebb indokolást nem igényel. Ezt maga az indítvány sem sérelmezte.

[65] Elegendő arra utalni, hogy a II. rendű terhelt és társai terhére rótt embercsempészés büntette – ami egyúttal a csoport tevékenységének célját is képezte – jelen esetben felmerült minősítései alapján kiszabható szabadságvesztés tételkereteinek felső határa nyolc év. A három vagy több személy megléte nem kérdéses, mivel a II. rendű terhelt eleve két társával, I. rendű terhelttel és személy 1-gyel állt kapcsolatban, és az utóbbi által fuvarozott migránsokat a megbeszélrt találkozási ponton személy 12 szállította be a személy 1 által vezetett Volkswagen Caddy gépkocsiba, amiről a II. rendű terheltnek is tudomása volt. Nem feltétele a bűnszervezet megállapításának, hogy a II. rendű terhelt valamennyi elkövető-társát ismerje;

elegendő, ha a tudata kiterjed arra, hogy a bűnös tevékenységet legalább hárman végzik. Jelen esetben azonban az irányadó tényállás alapján a II. rendű terhelt legalább két társával kapcsolatban is állt, ismerte őket {elsőfokú ítélet [15] bekezdés}. Az irányadó tényállás alapján a II. rendű terheltnek ismeretlenül maradt társai is részt vettek a menekültek határ 2-ön való átjuttatásában {elsőfokú ítélet [16] bekezdés}. Ekként kétség sem fér ahhoz, hogy a II. rendű terhelt tudata átfogta tevékenységük során a kettőnél több személy abban való részvételét.

[66] A hosszabb időre szervezettség kapcsán a Kúria utal arra, hogy az irányadó tényállás szerint a terheltek (közte a II. rendű terhelt)

- tisztában voltak azzal, hogy harmadik országból Magyarország területére engedély nélkül érkező személyek szállításában vesznek részt, amit egyébként anyagi haszonszerzés végett intéztek, valamint

- tudatuk átfogta, hogy ezen személyek utaztatását, szállítását, elhelyezését csak több ember összehangolt tevékenysége eredményezi.

[67] Az irányadó tényállás alapján vitathatatlan az egyéni elkövetési magatartásnak a külföldről – több országon át – érkező személyek továbbirányításában, szállításában megnyilvánuló tevőlegessége, valamint a szállított személyek stafétaszerű átvételének ténye is. E tárgyi körülmények pedig elegendő alappal szolgálnak arra a következtetésre, hogy a terheltek (közte a II. rendű terhelt) tisztában voltak azzal, hogy magatartásuk nem elszigetelt, hanem egy meglévő utaztató mechanizmushoz kapcsolódó, ami illegális utaztatás esetében nem más, mint maga a bűnszervezet (Kúria Bfv.III.790/2016/5.).

[68] A bűnszervezet személyi vagy tevékenységi, területi állandósulása, állandósultsága (perspektívája), változékonysága közömbös. Ekként közömbös az is, amennyiben csupán egy vagy két staféta (kézről-kézre adás) megy végbe. Minden más azt jelentené, hogy az elkövetés egyszeri alkalommal kockázatmentes lenne, ekként immunis a törvényi fenyegetettség ellenében. Épp ezt jelenti, illetve küszöböli ki a 4/2005. BJE számú jogegységi határozat, ami az egyszeri magatartást is már értékelhetővé teszi. A lényeg a mechanizmus meglétéén van, aminek veszélyessége éppen abban áll, miszerint a több országon át érkező személyek bízhatnak abban, hogy illegális úton van hova fordulniuk.

[69] A II. rendű terhelt egy olyan nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező szervezethez csatlakozott, amely az ország 8-ba utaztatott menekülteket Magyarországon át Nyugat-Európába juttatta. Ezt legkésőbb a meghatározott találkozási ponton látottak alapján fel kellett ismernie, hiszen a kísérő által irányított szír menekülteket társaival tervszerűen vették át és szállították, kísérték tovább ország 7 irányába.

[70] E tényekből csak az a következtetés vonható le, hogy a II. rendű terhelt szándéka egy tartós működésre berendezkedett szervezethez való csatlakozásra irányult. A vázolt elkövetési körülmények mellett nincs ténybeli alap annak feltételezésére, hogy a bűnszervezet működése időben limitált, vagy mindössze egyetlen alkalomra irányuló lett volna. Mindezt pedig a terheltnek akkor is fel kellett ismernie, ha csak ezen egyetlen cselekmény során kapcsolódott a szervezet tevékenységéhez.

[71] A hierarchikus szervezeti felépítés – mint törvényi feltétel – kirajzolódik az irányadó tényállás alapján {elsőfokú ítélet 4. oldal [15] pont}. Az I. és II. rendű terhelteket személy 1 bízta meg azzal, hogy segédkezzenek a menekültek jogellenes szállításában. Tőle kapták a megjelenésük helyére, idejére, és a feladatuk mibenlétére vonatkozó utasítást. Ő fizette volna ki a „sikeres szállítás” díját, ő adott pénzt az üzemanyag kifizetésre, ő irányította az I. és II. rendű terhelt tevékenységét.

[72] A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben részt vevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben azonban olyan adat áll

rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervező, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását. Jelen ügyben a II. rendű terhelt által is felismerhető volt egy többszintű hierarchikus szervezetet létrejött, amelybe személy 1 is betagozódott és irányította az alatta lévő szinten működő bűntársait, az I. és II. rendű terheltet.

[73] A felülvizsgálati indítvánnyal támadott konspiratív működés kapcsán a Kúria arra mutat rá, hogy a menekültek felvételére – előzetes megbeszélés alapján – a hajnali órákban, egy erdős területen került sor. A menekültek szállítása előfutó alkalmazásával történt, az előfutóként működő II. rendű terhelt telefonon tartotta a kapcsolatot a menekülteket szállító jármű vezetőjével, személy 1-gyel, e kapcsolattartásra külön vásárolt SIM-kártyát a II. rendű terhelt. A bűncselekményhez használt utánfutót az I. rendű terhelt bérelte, ezt egy ismeretlen külföldi 1 állampolgár által megvásárolt, külföldi 2 forgalmi rendszámmal ellátott gépkocsihoz csatlakoztatták, és az előfutóként használt gépkocsi egy cég tulajdonában állt, melynek tulajdonosa nem tudott arról, hogy az miként került az I. rendű terhelthez, és azt embercsempészéshez használják. Mindez a bűnszervezet megállapításához megkívánt konspiratív működés fogalmának mindenben megfelel.

[74] Ebből kifolyólag az irányadó tényállásból az következik, hogy a bűnszervezet valamennyi ismérve megvalósult, és azt a II. rendű terheltnek a saját magatartásának kifejtése során fel kellett ismernie. Ezért a bíróság jogerős ítéletében törvényesen állapította meg, hogy a felülvizsgálattal érintett II. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt bűnszervezetben követte el, és törvényesen alkalmazta annak a büntetési tételre kiható jogkövetkezményeit is.

[75] 4. Ugyanakkor a Kúria hangsúlyozza, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulata szerinti felülvizsgálat esetén – azaz a Btk. más szabályának megsértése kapcsán – a kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, ha annak neme és/vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. Törvénysértő büntetés címen felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, másként szólva ilyen büntetést – illetve ilyen formában joghátrányt – a törvény nem ismer, nem tesz lehetővé [Kúria Bfv.III.1559/2018/10. (BH 2020.9.)]

[76] Ez – egyebek mellett – akkor valósul meg, ha a kiszabott büntetés neme vagy mértéke kívül esik az adott bűncselekményre kiszabható büntetési tételkereten, feltéve, hogy a kifogásolt büntetés kiszabására a büntetési tétel alsó vagy felső határának áttörését lehetővé tevő Különös részi rendelkezések sem adnak alapot.

[77] Jelen ügyben azonban a II. rendű terhelttel szemben a jogerős ítéletben kiszabott büntetés még a bűnszervezetben elkövetés miatti büntetési tételkeret-növekedést figyelmen kívül hagyva is az embercsempészés büntetnének [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] két évtől nyolc évig terjedő büntetési tételének keretei közé esik. Következésképpen az akkor sem lenne törvénysértőnek tekinthető, ha a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabása során mellőzni kellene.

[78] A bűnszervezetben való elkövetés megállapításának további jogkövetkezménye a büntetési tétel keretének emelkedésén kívül a büntetés végrehajtása során feltételes szabadságra bocsátás kizárása, valamint a fegyház végrehajtási fokozat megállapítása is.

[79] A feltételes szabadság lehetőségéből kizárás, valamint a szabadságvesztés büntetés fokozatának meghatározása azonban akkor sem tekinthető törvénysértő büntetéskiszabásnak, ha annak alapja a bűnszervezetben elkövetés védő által állított téves megállapítása lenne. Az

erre való hivatkozás a felülvizsgálat Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglalt törvényi okán kívül esik (EBH 2015.B.6., BH 2015.269.II., BH 2015.180.).

A döntés elvi tartalma

[80] Bünszervezetben követi el az embercsempészt az, aki a tényállásból is kitűnően tisztában van azzal, hogy a távoli országból érkező, a határokon át, stafétaszerűen átvett migránsok utaztatása, szállítása, elhelyezése csak hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő bünszervezet keretében lehetséges, és az adott bűncselekmény elkövetésében – akár egyetlen alkalommal – ennek tudatában vesz részt.

[81] **IV.** Ekként a II. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdésében írt összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

[82] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. március 13.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Nagy Antal s.k. bíró